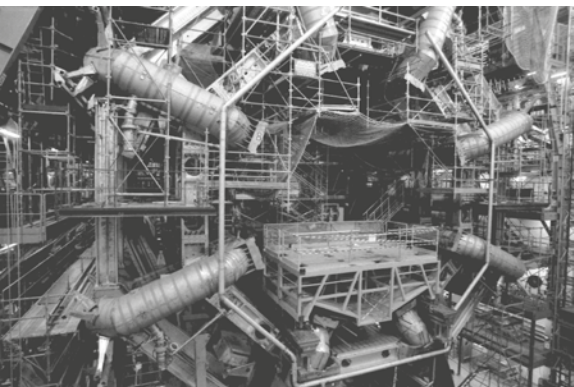

A CERN ALAPÍTÁSA

1954. szeptember 29-én lépett életbe a CERN, az Európai Nukleáris Kutatási Szervezet 12 ország által aláírt alapító okirata. A szervezet ma 22 tagot számlál. Központja a francia-svájci határon, Genftől nem messze helyezkedik el és egyben a világ legnagyobb részecskefizikai laboratóriuma. Itt található a világ legnagyobb energiájú részecskegyorsítója, a Nagy Hadronütköztető (LHC) és itt született meg a világháló, a **World Wide Web** vagy röviden WWW. vagy Web is.

A II. világháború után, az európai fizikusok felismerték az Amerikai Egyesült Államok előnyét a magfizikai alapvetésekben. Hogy versenyben maradjanak olyan nagy részecskegyorsítókat álmodtak meg, amelyek megvalósításához – a méretek és a költségek miatt – országhatárokon átnyúló összefogásra volt szükség. A felismerést először a francia, kvantummechanikával foglalkozó, fizikai Nobel-díjas Louis de Broglie öntötte szavakba egy európai kulturális konferencián 1949 decemberében, Lausanne-ban. A kutatók szándékát az aktuális politika is támogatta. A terv az új európai, elsősorban nyugat-európai egység szellemének jelképe lett. Az UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete is felkarolta a kezdeményezést.

Isidor Isaac Rabi, Nobel-díjas amerikai fizikus határozati javaslatát 1950 nyarán fogadta el az UNESCO közgyűlése, majd tanácskozássra hívta a regionális európai laboratóriumok létrehozásában érdekelt országokat. 1951 decemberében kormányközi tanácskozást tartottak a nemzetközi magfizikai laboratórium ügyével kapcsolatban. 1952 tavaszán 11 ország közös döntésével megalakult egy ideiglenes bizottság, a nukleáris kutatások európai tanácsa, más fordításban az európai atommag-kutatási tanács, francia nevén a Conseil Européen pour la Recherche Nucleaire. Ez utóbbinak a rövidítése a CERN, a mai napig ez a betűszó a kutatóközpont

világszerte ismert neve. 1952-ben fogadták el Svájc felajánlását és a Genf melletti területet átadták a laboratórium számára.

A bizottság kidolgozta a laboratórium felépítését és programját, majd 1953-ban a 12 állam aláírta az alapító okmányt, amely – a törvénybe iktatások után – 1954. szeptember 29-én lépett életbe.

A CERN a nagyenergiás fizikai kutatások összeurópai stratégiai központja, egyben meghatározó partner a rokon területeken (asztro-részecskefizika, asztronómia, kozmológia, magfizika, nukleáris asztrfizika) folyó kutatásokban. Az alapító okirat szerint katonai célú kutatásokat nem végeznek, továbbá a kísérleti és az elméleti kutatások eredményeit nyilvánosságra hozzák.

Magyarország 1992-ben csatlakozott hivatalosan a CERN-hez. Azóta jelentős számú magyar kutatófizikus, kutatómérnök, diák és technikus vesz részt a CERN-ben folyó kísérletek megépítésében, üzemeltetésében, a nyert adatok kiértékelésében és a fizikai eredmények megértésében.

Források:

<https://home.cern/>

<http://www.rmki.kfki.hu/kutatas/CERN.html>

<http://www.matud.iif.hu/05jun/12.html>

<http://fizikaiszemle.hu/archivum/fsz0410/hd0410.html>

http://indico.cern.ch/event/126731/contributions/101221/attachments/80441/115319/Welcome_HU_HD_2011.pdf

https://ilias.gdf.hu/_CERN60/tortenet.html

Összeállította: Fógel László

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN